

В. Пахолок – кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології та публічного
управління ВНУ імені Лесі Українки

Фактор України в глобальних політико-безпекових ризиках: за рубрикою журналу Time «Топ-10 глобальних ризиків»

Масштаби політичних явищ і процесів у сучасному світі значною мірою визначаються не лише їхньою реальною значимістю, а й мірою висвітлення у засобах масової інформації. В умовах глобалізації та розвитку інформаційних технологій вплив ЗМІ не обмежується кордонами національних держав та може поширюватися далеко за їхні межі. Потенційні комунікаційні можливості різних ЗМІ істотно різняться і часто залежать від іміджу видання. Серед найбільш рейтингових світових видань відзначимо американський щотижневик *«Time»*, з

© Панишко Г., 2024

аналітичними та емоційно яскравим поданням матеріалу. Читацька аудиторія журналу виходить далеко за межі США та англомовного світу, а національні ЗМІ часто посилаються на його матеріали. Дослідження таких матеріалів дозволяє нам виявити рівень інтересу світового співтовариства до проблем в Україні та зауважити на особливостях інтерпретації подій у нашій державі.

Рубрика «Топ 10 глобальних загроз наступного року» публікується у журналі за матеріалами підготованими аналітико-консалтинговою фірмою *Eurasia Group*, яка займається вивченням впливу політики на ризики і можливості зовнішніх ринків застосовуючи підхід «спочатку політика» [1].

Хронологічно дослідження охоплює 2014–2024 рр., що зумовлено періодом російської військової агресії стосовно України.

У передмові статті «Топ-10 геополітичних ризиків 2015 року» автори публікації зауважуючи на динамізмі світового політичного процесу та, з поміж іншого, згадують «в Україні громадянський конфлікт», що вказує на нерозуміння його суті [2].

Перелік десяти глобальних загроз на 2015 р. очолила Європа з її внутрішнім тертям. У контексті безпеки Європи згадується й «обурена Росія». Друге місце у рейтингу загроз посідає сама РФ, яка «продовжуватиме тиснути на Україну» оскільки «санкції та зниження цін на нафту послабили Росію настільки, щоб розлютити президента Володимира Путіна, але недостатньо, щоб стримати його дії» [2].

У топі глобальних викликів на 2016 р. Україна згадувалася в першому номері «Просівший альянс». Зауважувалося на кризі трансатлантичного партнерства, яка стала рекордною за останні десятиліття, та характеризувалася відходом США від активної ролі у вирішенні пріоритетів Європи. Серед основних проблем Європи визначалася й російська інтервенція в Україні та конфлікт у Сирії. При чому, підкреслювався конфлікт саме на Близькому Сході [3]. Згадувалася Україна й у виклику № 7 «Непередбачувані лідери», тобто, відомі своєю нестабільною поведінкою. Четвірку таких лідерів очолював Володимир Путін за ним Реджеп Таїп Ердоган, Мохаммед бін Салман і заключний – экс-Президент України Петро Порошенко.

Основна проблема наростання інтенсивності конфліктів у світі вбачалася у нездатності і небажанні США та Європи запропонувати

глобальне лідерство, чим можуть скористатися не демократичні держави.

У переліку викликів на 2017 р. Україна безпосередньо не фігурувала, однак виклик № 1 «Непередбачувана Америка» опосередковано її стосувався. Суть виклику полягала в зміні зовнішньополітичного курсу США та втраті міжнародного впливу інституції під її керівництвом. А цим могли б скористатися «такі суперники, як Китай і навіть Росія» [4].

Основною передумовою десяти найбільших ризиків на 2018 р. визначався ризик «геополітичної депресії» зумовлений зниженням легітимності ліберальної демократії до рекордно низького після Другої світової війни рівня [5]. Проблеми в Україні не потрапили у десятку найгостріших.

Головна теза загроз на 2019 р. – «ми на шляху до серйозних довгострокових проблем». У 2019 р. Україна вперше окремим пунктом під № 9 потрапила до списку глобальних викликів. Міжнародні експерти визначили, що В. Путін не піде на компроміс щодо України. Він хоче мати вирішальне слово щодо майбутнього України, однак, «конфлікт може жити власним життям» [6].

На 2020 р. експерти не передбачали вагомій ролі українського фактору у розвитку глобальних ризиків [7]. Такі ж прогнози робилися на наступний 2021 р. [8].

У топі глобальних ризиків 2022 р. знову з'являється Україна, в контексті агресивної політики Росії. Експерти визначали, що нарощування російських військ поблизу України спричинило ширшу конфронтацію щодо архітектури безпеки Європи. Вимоги В. Путіна – в безпекових поступках НАТО та його не розширення на Схід. Але велика угода визначалася малоімовірною [9].

«Розбійна Росія» очолила список глобальних загроз на 2023 р. Експерти припускали, що загнана в кут Росія перетвориться з глобального гравця на найнебезпечнішу країну-ізгоя в світі, що стане серйозною та всеосяжною небезпекою для Європи, США та за їх межами. Атаки на українську інфраструктуру триватимуть. «Коротше кажучи, Росія-ізгой є загрозою глобальній безпеці, західним політичним системам, кіберсфері та продовольчій безпеці. Не кажучи вже про кожного мирного українця» [10].

У числі топ викликів на 2024 р. третю позицію визначено «Поділена Україна». На думку експертів вторгнення Росії в Україну залишається

історичною невдачею. Цього року Україна буде де-факто розділена, і Росія тепер має ініціативу на полі бою та матеріальну перевагу. 2024 р. є переломним моментом у війні. Київ сильно постраждав від зменшення політичної та матеріальної підтримки Сполучених Штатів, і перспективи європейської допомоги лише трохи кращі. Київ піде на більші військові ризики, включаючи удари по більшій кількості цілей у Росії, що спровокує безпрецедентну відповідь Росії та може втягнути НАТО в конфлікт [11].

Отже, від початку російської агресії український фактор періодично визначався у топі десяти глобальних викликів року. Часто Україна мала опосередковане відношення до багатьох глобальних викликів. Звичайно, ми не можемо абсолютизувати бачення експертів *Eurasia Group*, через їхній певний суб'єктивізм. Однак, можемо констатувати нестаче розуміння світовим співтовариством політичних процесів в Україні.

Список використаних джерел

1. Politicsfirst. URL: <https://www.eurasiagroup.net/our-story> (дата звернення: 18.03.2024).
2. These Are the Top 10 Geopolitical Risks of 2015. URL: <https://time.com/3652421/geopolitical-risks-2015-ian-bremmer-eurasia-group/> (дата звернення: 18.03.2024).
3. These Are the Top 10 Risks to the World in 2016. URL: <https://time.com/4165973/ian-bremmer-risk-report-global/> (дата звернення: 18.03.2024).
4. These Are the Top 10 Risks to the World in 2017. URL: <https://time.com/4620424/ian-bremmer-risk-report-top-10-risks/> (дата звернення: 18.03.2024).
5. These Are the Top 10 Risks to the World in 2018. URL: <https://time.com/5083778/2018-top-risks-world/> (дата звернення: 18.03.2024).
6. These Are the Biggest Geopolitical Risks of 2019. URL: <https://time.com/5495546/eurasia-geopolitical-risks-2019-ian-bremmer/> (дата звернення: 18.03.2024).
7. The Top 10 Geopolitical Risks for the World in 2020. URL: <https://time.com/5758978/world-risks-2020/> (дата звернення: 18.03.2024).
8. The Top Risks for the World in 2021. URL: <https://time.com/5926597/top-global-risks-2021/> (дата звернення: 18.03.2024).
9. The Top 10 Global Risks of 2022. URL: <https://time.com/6132165/top-global-risks-2022/> (дата звернення: 18.03.2024).
10. The Top 10 Global Risks of 2023. URL: <https://time.com/6243988/top-global-risks-of-2023/> (дата звернення: 18.03.2024).

11. The Top 10 Global Risks for 2024. URL: <https://time.com/6552898/top-10-global-risks-for-2024/> (дата звернення: 18.03.2024).

В. Петрович – кандидат історичних наук,
доцент кафедри музеєзнавства,
пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності ВНУ імені Лесі Українки

Функціонування систем електронного документообігу в органах державної влади

Системи електронного документообігу в органах державної влади відіграють ключову роль у вдосконаленні процесів управління електронними документами. Як зазначає С. Радченко, основною метою цих систем є автоматизація повного циклу робіт з електронними документами, в тому числі введення, реєстрацію, розподіл, редагування, збереження, пошук, перегляд, відтворення, контроль виконання та обмеження доступу [7].

Україна активно впроваджує електронний документообіг в державному секторі, і цей процес підтримується Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 «Деякі питання документування управлінської діяльності». Ця постанова визначає електронну форму діловодства як основну для установ та підприємств державного сектору. Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ) стає ключовою платформою для ефективного ведення діловодства та обміну інформацією, забезпечуючи використання електронного цифрового підпису та електронної печатки. Обмін інформацією в системі взаємодії здійснюється за допомогою Інтернету [2].

Відповідно до цієї постанови, система електронної взаємодії є обов'язковою формою взаємозв'язку органів виконавчої влади між собою та з організаціями, установами, підприємствами незалежно від форми власності, що підключилися до неї. Сприяє цьому і затверджена Типова інструкція, яка визначає порядок використання функціоналу системи взаємодії користувачами [2].